

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 9 (3171) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12-27.

Cripps nyilatkozik

Nem lepelt meg senkit, de mégis furcsa érzéseket támasztott mindenkiben Cripps nyilatkozata, amelyben a hirhedt angol kommunista érzelmű politikus ismétellen meghajította az elismerés zászlóját a vörös szövetséges előtt. Azt mondotta a főúri kommunista, hogy Angliához bolsevista szövetségese áll legközelebb.

Ezt a nyílt kijelentést csak kétféleképpen lehet értelmezni. Ha Cripps az angol kormány nevében beszélt, akkor a Szovjetunió háborús erőfeszítésének szövege a bók. Az igazat megvallva, Anglia szempontjából a Szovjetunió meg is érdemli ezt a bókot. Egész Európa forradalmosítására és meghódítására felépített politikai és katonai gépezetét vetette latba a tengelyhatalmak és szövetségeseik ellen, csak azért, hogy elfordítsa Nyugat felől a német igazságszolgáltatás porolyát. S ez valóban sikerült is. Ha a Szovjetunió nem lép közbe ma már nincs háború, de valószínűleg Anglia sincs, legalább is a szigetországon nincs. A hála, illetve a hálálkodás nagyon is helyénvaló.

Lehet azonban egy másik értelmezésre is gondolni és pedig éppen Cripps személyével kapcsolatban. — Cripps az angol birodalom első számú szalonkommunistája, aki mindig élénk és őszinte szovjet kapcsolatairól volt ismeretes. Ha ez a Cripps úgy emlegeti a vörös birodalmat, mint saját arany birodalmuk legközelebb álló szövetségeseit, akkor Cripps szíve szerint beszél és vágyálmainak beteljesedésére gondol. Ma már olyan helyzet előtt áll az angol birodalom, hogy Cripps rokonszenvét esetleg komoly politikai vonalvezetésé kell tenni — az Egyesült Államokkal szemben.

Semmiféle vonatkozásba nem titkolható, de nem is titkolják már azt az ellentétet, amely egyre élesebb lesz az angol birodalom és Roosevelt hatalmi politikája között. Ennek az ellentétnek olyan kézzelfogható bizonyítéka van, mint Darlan meggyilkolása, amerikai miniszter kiküldése Észak-Afrikába, amerikai csapatok partraszállása Ciprus szigetén — hogy csak a nagyobbakat említsük meg. Amerikában nem is próbálják kimagyarázni ezeket a törekvéseket. Nyíltan írják és beszélnek már arról, hogy az angol nép nem alkalmas tovább világbirodalom vezetésére és hogy szerepét az Egyesült Államoknak kell átvenni.

Anglia, amely csak a század elején adta fel a „splendid isolation” elvét s közvetlenül a világháború előtt folytatott erőteljes kontinentális politikát Németország bekerítésére, a népszövetségi politika bukása után újra az elzárkózás felé hajlott. Ujra az egyensúly politikájának gondolata lépett előtérbe s ez a gondolat szabta meg az angol külpolitika vonalvezetését

Megkezdődött a magyar frontszakaszon is a szovjet támadás

Rommel utóvédei harcban állnak a nyolcadik brit hadsereg pancélosaival. A Szovjetunió Londont támogatja Washingtonnal szemben

Berlinből jelentik: (MTI) A szovjet hadvezetés most már támadó tevékenységének további kiterjesztésére törekszik. Ez abból is megállapítható, hogy a magyar csapatok által eredményesen visszavert szovjet támadás a harcok eddigi területének határán folyt le.

Zürichből jelentik: (MTI) Líbiában a harcok megélenkültek. Rommel utóvédei megütköztek a 8-ik brit hadsereg pancélos csapatával.

Londonból jelentik: (B. T.) A „szabad franciák” bizottsága közölte, hogy Fernand Grenier volt francia kommunista képviselő Londonba érkezett, ahol közölte De Gaulle-al, hogy a francia kommunistapárt elhatározása szerint csatlakozik a De Gaulle-féle mozgalomhoz.

Londonból jelentik: (B. T.) A Daily Telegraphe washingtoni jelentése szerint a szovjetkormány bejelentette igényét az amerikai kikötőkben horgonyzó lett hajókra. Lettország washingtoni diplomáciai képviselete tiltakozott az orosz igények bejelentése ellen.

Washington és London nem tud megegyezni az északafrikai kérdésben

Róma. (MTI) A Stefani Iroda jelenti: Anglia nem tud jó arcot vágni ahhoz a szerephez, amelyet az Egyesült Államok Északafrikában neki juttatott — írja a *Popolo di Roma*. Az északamerikaiak nemcsak a katonai, hanem a politikai vezetését is maguknak tartották fenn Északafrikában. Visszautasították Londonnak minden olyan javaslatát, amely francia polgári kormány létesítésére, valamint a Darlan és De Gaulle követői közötti ellentét megszüntetésére irányult. London, hogy elkerülje a botrányt további növekedését, egy angol-

amerikai értekezlet összehívását sürgeti valamennyi északafrikai kérdés megoldására. Ennek az értekezletnek a gondolata azonban Szovjetország tiltakozását idézte elő, mert a szovjet makacsul ragaszkodik ahhoz, hogy ő is beleszóljon minden északafrikai kérdésbe. Anglia és a szövetségesek alig vették meg a lábukat Északafrikában és máris viszálykodnak egymásközött. Ennek ellenére még ők beszélnek a világ egyetértéséről, melyet, szerintük, csak ők biztosíthatnak.

Giraud tábornok elismerése a német csapatokról

Vichy. (MTI) A Német Távíráti Iroda jelenti: A francia rádió jelentése szerint Giraud tábornok a francia északafrikai Nyameiben mondott beszédében hangsúlyozta, hogy a Tuniszban harcoló tengelycsapatok nagyon jól fel vannak szerelve és bátran harcolnak. A továbbiakban Giraud megpróbálta mentesíteni az angolszász csapatok téltenségét és kijelentette, hogy a tengelyhatalmak fontos stratégiai pontok birtokában vannak. Nem szabad hiú ábrándokat táplálni abban, ami a németekkel való harcot illeti. A németek jól harcolnak és tudják, hogy miért. A német csapatoknak tapasztalatokban gazdag vezetőik

és kiváló hadianyaguk van és több, mint három év háborús tapasztalat áll mögöttük. Ami minket illet, nekünk tisztában kell lennünk azzal, hogy 1943-ban meg kell tanulnunk harcolni.

Berlinből jelentik: (B. T.) Noha a német jelentések továbbra is igen tartózkodóak és most sem emlékeznek meg a hadműveletek helyéről, kiterjedéséről és eredményeiről, mégis elárulják, hogy a régebben bejelentett német ellenintézkedések lassankint hatásosak válnak. A kedvező fordulatok többek között azt is bizonyítják, hogy a szovjet hírszolgálat néhány nap óta igen óvatossá vált. A moszkvai rádió a mult

is. Az Egyesült Államok tevékeny, sőt kezdeményező és irányító belépése a most dúló világháborúban azonban újra az erőteljes kontinentális politikát teszi szükségessé. Szövetkezésre azonban már csak a Szovjetunió ma-

rad, az a hatalom, amely Európában is vezető helyet foglalna el — győzelme esetén az Egyesült Államokkal szemben is megértő társ lenne. Ezért érdekes és meggondolkoztató Cripps nyilatkozata a Szovjetunióról. (P. I.)

északai beszámolójában maga is elismeri, hogy Velkie Luki szakaszán a német védősereg tehermentesítésére harcbavetett csapatok jelentős sikereket értek el.

Genfből jelentik: (MTI) A Német Távíráti Iroda jelenti: Mint Londonból jelentik a Daily Telegraphe azt írja, hogy a rajokban haladó szovjetes hajókaravánokat megtámadó tengeralattjáró elsüllyesztéséről beszámol az angoloknak. A közvélemény aggodalmát még csak növeli az, hogy az illetékes hatóságok sohasem tudnak teljes bizonyossággal nagyszámú tengeralattjáró elsüllyesztéséről beszámolni. Az Observer is hangsúlyozza a tengeralattjáró háború fokozódását. Az elengedhetetlenül nagy méretű támadásai olyan méreteket öltöttek, amilyenről a brit nyilvánosságnak egyáltalán nincsen helyes elképzelése. A most folyó háború alatt Anglia még sohasem szenvedett annyit az ellátás terén a tengeralattjáró veszély miatt, mint éppen a mostani időkben.

Másfélmillió elhurcolt lengyel éleléről nem tud számotadni a Szovjet

Zürichből jelentik: (B. T.) A Neue Zürcher Zeitung tájékozott helyről jelenti Londonból, hogy Sikorszky tábornoknak a londoni menekült lengyel kormány miniszterelnökének az a szándéka, hogy legközelebb utnak indul Moszkvába. Ennek az utazásnak oka igen kényes és nyugtalanító kérdés, a Szovjetunióba elhurcolt lengyelek után való kutatás. Tudvalevő, hogy 1939 őszén a szovjet megszállotta Lengyelország egy részét, ahonnan körülbelül 1,800,000 embert az európai Országok északkeleti kormányzóságaiba, Sziberia, valamint Turkesztánba vitték. Ebben a számban benne van az elhurcolt asszonyok és gyermekek létszáma is. A német-szovjet háború kitörése után a szovjet kormány a londoni menekült lengyel kormányval szintén szövetséget kötött. A szerződésben kikötötték, hogy az elhurcolt lengyeleket szabadonbocsátják. A lengyel-szovjet bizottságot is megalakították, amelynek az lett volna a feladata, hogy ezt a tervet végrehajtsa. 1942. évig azonban csupán 320,000 lengyelt tudtak előtérmenteni. Nem tudták megállapítani, hogy mi történt a körülbelül másfélmillió lengyellel.

Fogházbüntetésre ítelt a törvényszék két talpbőrrel üzérkedő berettyófarnosi lakost

Egymásra háritották a cselekményt a vádlottak

Nagyvárad. Saját tud. A nagyvárad-i törvényszék dr. Várady—dr. Kolozsvári—dr. Galetta tanácsa szerdán délelőtt tárgyalta Oláh Vince berettyófarnosi kereskedő és Kéry Ferenc ottani lakos üzérkedési perét. Oláh Vince ellen az ügyészség 12 kilogramm 80 deka talpbőr, jogellenes utalványnélküli elidegenítése, Kéry Ferenc ellen pedig ennek a talpbőrnek feketén történt megvétele és felhasználása címén emelt vádat.

Oláh Vince a járásbíró előtt beismerte a büntető törvénykönyvbe ütköző cselekményt, azonban tudatlanságával és jóhiszeműségével védekezett. A tárgyalás folyamán igyekezett minden felelősséget a másodrendű vádlottra háritani.

„Kérem szépen, emlékezzen csak...”

— „Kérem szépen, Kéry ur emlékezzen csak...”

Kéry Ferenc „emlékezett”, de nem éppen Oláh Vince kedvére. A meginduló vitának dr. Várady tanácselnök vetett véget.

A bíróság a tényállás tisztázása után visszavonult, hogy döntésén a bizonyítási eljárás szükségességének kérdésében. Rövid tanácskozás után kihirdette határozatát, amely szerint a további bizonyítás szükségességét nem látta fennforogni a szakértő kihallgatását is feleslegesnek ítélte.

Ezután dr. Sahin Tóth Rafael királyi ügyész mondotta el vádbeszédét. Beszédében rámutatott arra, hogy kihallgatása során Oláh Vince bűnöségét teljes egészében beismerte s a csendőrok előtt Kéry Ferenc is teljes egészében beismerő vallomást tett. Ezt a vallomást Kéry a főtárgyaláson igyekezett ugyan módosítani, részben azonban a bíróság előtt is beismerő vallomást tett.

Kéry — mondotta az ügyész — meg csak kísérletet sem tett arra, hogy bevált megnevezze s így igazolhassa azt, hogy a megvásárolt bőrt a törvény követelményeinek megfelelően jegy ellenében szolgáltatotta volna ki.

— Mindkét vádlott bűnöségét be-

Gyermekek

önként kéri a hashajtót, ha egyszer Darmol-t kaptak. A Darmol ize kitűnő és fájdalom nélkül hat. Ezért szereti a gyermek.

DARMOL

igazoltnak tartom s ezért kérem szigorú megbüntetésüket — fejezte be vádbeszédét.

A védő beszéde

Stachó Géza dr. védő, az elsőrendű vádlott képviselőjében azt fejtette, hogy Oláh Vince mint kezdő kereskedő teljesen jóhiszeműen járt el s hivatkozott a kuriai ítéletre, amely szerint a közszükségleti és eladásban korlátozott közszükségleti cikk elidegenítéséről csupán abban az esetben lehet szó, ha a vádlott a megengedett áron felül hozta forga-

lomba s így megállapítható, hogy egyszersmint árdragítást is követett el. Már pedig Oláh Vince az árut a megengedett áron adta el, így tehát az ő esetében hiányzik a bűncselekmény.

— Amennyiben — mondotta végül — a bíróság a bűncselekményt mégis beigazoltnak látná, kérem az enyhítő körülmények figyelembevételével a legminimálisabb büntetést kiszabni.

A törvényszék ezután tanácskozas-

ra vonult vissza, majd kihirdette ítéletét. Oláh Vincét és Kéry Ferencet közszükségleti cikk jogtalan elvonásának vétségében mondta ki bűnösnek s ezért Oláh Ferencet 20 napi fogházra átváltoztatható 100 pengő, Kéry Ferencet pedig negyven napi fogházra átváltoztatható 200 pengő pénzbírsággal sújtotta. A mellékbüntetések kiszabásától a bíróság mindkét vádlott esetében eltekintett.

Ujabb tárgyalást tartanak a Mangra-Arató rágalmozási perben

Nagyvárad. Saját tud. Mangra Demeter dr. mint ismeretes, már hosszabb idő óta perben áll Arató Ferenc itteni lakossal, aki egyik ingatlanának állítólag áron alul történt megvétele miatt kár-enyhítési eljárást indított az ismert nagyvárad-i ügyvéd ellen. Az érdekes kártalanítási per az alsóbb fórumot már megjárta a felebbezés folytán a nagyvárad-i táblához kerültek. Arató Ferenc és ügyvédje, dr. Lőrincz Sándor újabb

headványában, melyet a táblához intéztek, dr. Mangra Demeter magára vonatkozóan sértőnek tekinthető kitételeket talált s ezért rágalmozási címen beperelte úgy a felperest, mint ügyvédjét. A jogászörököt is élénken foglalkoztató rágalmozási per tárgyalását dr. Lőrincz kir. járásbíró január 12-re tűzte ki, a tárgyalást azonban a táblai írtok beszerzéséig elhalasztotta.

HAZÁNK — NÉPUNK — JOVÓNK

Harminc vándor babakelengyét kapott Budapestről a nagyvárad-i Zöldkereszt

Megható kísérőlevelekkel küldötték el az ajándékokat

A Zöld Kereszt ebben a rovatban már ismertette a „vándor babakelengyét”. Annak idején örömmel közöltük, hogy gyűlnek a babaruhák, a segíteni akaró szívek most is varrják szeretettel, megértéssel. Egyesületek, iskolák, magánosok gyűjtötték, állították össze őket.

A budapesti központtól 30 darab babakelengyét kapott a várad-i Zöld Kereszt. Ezek a központ országos gyűjtéséből származnak. Különböző városok középiskolás kislányaitól. Mindegyik babakelengyéhez levelet csatoltak. Itt vannak előttem, gömbölyű betűkkel, tele szeretettel, fiatalos rajongással a jövődö anyák szeretetét, megértő segíteni-akarását sugározzák felém. Ezekből a levelekből idézek olvasóinknak, hogy bepillant-hassak azoknak a lelkebe, akik mint a jövődö magyar anyái tovább fogják építeni nemzetünk erejét.

A csepeli polgári iskola II/a. osztálya írja:

„Szívünket, lelkünket beleadtuk olyan szeretettel rakosgattuk, mos-tuk, vasaltuk, hogy az a gyermek, aki viselni fogja, nem lázhat meg, mert szeretettel melegíti.”

A szeregi Boldog Margit gimnázium II. osztálya levelében olvassom:

„Szeretettel gyűjtöttük a kelengyét, mint méhecskék a mézet, hogy egy kis gyermeknek első napjait édessé tegyük. Boldogan adott min-

den osztálytársam az övéből, hogy minél előbb elküldhessük. Ugy szeretnénk látni a kis babát. Kérjük a nénit, írja meg, hogy liu-e vagy leány? Milyen a haja, a szeme? Legalább el tudjuk képzelni, hogy milyen a mi kis testvérünk”.

Látom, elképzelem a sok kipirult leánya arcát, amint megtanácskozták az irnivalókat!

Ugyancsak a szegedi Boldog Margit gimnázium I. osztálya írja:

„Boldogok vagyunk, hogy a magyarság jövődö dolgok embereinek mi adhatjuk a pólyát. Üdvözljük azt az édesanyát, akinek a karján most egy kis magyar bimbócska gögicsél.”

A pécsi Községi Polgári Leányiskola Ifjusági Vöröskereszt Csoportja írja:

„Egy magyar édesanyának szeret-nénk levelet küldeni, melynek minden sorából az őszinte szeretet sugározzák ki. A mai nehéz időben, amikor az édesapákat a haza szólítja el messze idegenbe a családi tűzhely boldogságától, ma kettős feladat hárul az édesanyára. Elhívja a munka, a kötelesség, a család-fenntartás nehéz gondja a gyermekei mellől. A mai megpróbáltatások idején, gondolt az Ifjusági Vöröskereszt az elhatározásra, hogy segítsen egy ilyen dolgozó édesanyán. Mi csak nagyon keveset te-

hetünk. Csak egy babakelengyét adhatunk, de ezt a legnagyobb szeretettel küldjük”.

A szegedi Boldog Margit gimnázium III. osztálya írja:

„Hordja egészséggel ezeket az egyszerű ingecskéket és rékliscskéket a kis baba és növekedjék erőben, egészségesben, mert az édesanyának a legnagyobb boldogság a szép erős kislíu vagy kisleány. Magyarországnak is nagyobb ajándék egy egészséges, hazaszerető gyermek, mint akármilyen nagy vagy. A hazának egyformán szüksége van kislíukra és kisleányokra. Hisz a leányok, mint édesanyák, a kislíuk pedig mint a haza védői állják meg a helyüket. Így lesz erős, gazdag és hatalmas Magyarország”.

Harminc kis levél fekszik előttem, minden szava egy-egy drága kisleány lelkét sugározza felém. Helyszüke miatt nem lehet minden levelet idézni. De a levelekből áradó szeretet tavaszt varázsol erre a csunya gondokkal terhelt világra és hirdeti, hogy él a szeretet. Bomba, gránát, aknák, a háboru gyilkoló fegyverei nem tudták és nem tudják legyőzni, mert a szeretet örök, mint az Isten. Az Isten és a szeretet segítsen át bennünket a ma nehézségein a szép magyar jövődöbe...

SOLTÉSZ KÁLMÁNNÉ

A visszatérő influenza-járvány

„A következő influenzajárványt 1943 január-februárra várhatjuk” — mondotta dr. Johan Béla belügyi államtitkár a Budapesti Királyi Orvosegyesületben megtartott előadásán.

Az elmúlt hatvan év egyik leg súlyosabb problémája az influenza volt. Az 1918—19. évi nagy járvány óta átlag két évenként mutatkoznak január és február hónapban influenzahullámok. Az utolsó 1941-ben volt, a következőt 1943 január-februárjára várhatjuk. Az Országos Közegészségügyi Intézetben működő influenzakutató laboratorium szakemberei éveken át együtt működtek az Angliában, Amerikában és Ausztráliában felállított ilyen laboratoriumokkal és sikerült megtalálni az influenza kórokozóját a járványos években. Ez ugynevezett filtrálható vírus, amelyet ma már rendszeresen ki tudunk mutatni az influenzabetegen. Szakemberek sokszáz vadászmenyéten és több mint 80.000 egeren igen biztató kísérleteket végeztek.

Az eredményeket a gyakorlatban még nem próbáltuk ki, de úgy látszik, sikerült megtalálni azt az eljárást, amellyel az embert is majd immunizálni lehet.

Tűzfára:

Jákabovits Iloná 4 P, vitéz Tárr Sándor fakereskedő 5 mázsa tűzfára.

Babakelengyére:

Kovács Gizella tanítónő 5 pengő.

„Egytálétel” mozgalom

Ásvány Ferenc üzemi aligazgatóék-nál rendezett vacsora fel nem adott egy tál ételének megváltása fejében 10 P. Barla Dezső gyógyszerészéknél ugyanaz 9 pengő.

A Zöld Kereszt köszöni az adományokat.

Kávéházakban és vendéglőkben kéri Magyar Lapok-at.

Ciprus szigetén amerikai csapatok szálltak partra

Stalingrádnál fokozódott a harci tevékenység. Velikije Lukinál a német támadók a szovjet heves harcai ellenére újabb teret nyertek

Rómából jelentik: (MTI) Buenos airesi jelentés szerint Stark tenger-nagy az európai vizeken állomásozó amerikai tengeri erők parancsnoka kijelentette, hogy a háboru hosszu és kemény lesz. Kellemes lenne, ha az ellentél belsejében omlana össze, de erre nincs remény.

Rómából jelentik: (MTI) A Giornale d'Italia jelenti, hogy Ciprus szigetén amerikai csapatok szálltak partra.

Rómából jelentik: (MTI) Mint a Stefani iroda megállapítja az olasz tengerelattjárók 164 ellenséges hajót süllyesztettek el egymillió 200.000 tonnával. Elsüllyesztettek még 30 hadihajót is 140.000 tonnával.

Berlinből jelentik: (B. T.) Giraud tábornok kijelentette, hogy a tengelyhatalmak 70.000 ember szállítottak eddig Tuniszba.

A keleti fronton német és magyar csapatok visszaverték az elkeseredetten támadó szovjet csapatokat

Berlin. (MTI) A Német TI jelenti a Führer főhadiszállásáról. A véderő főparancsnoksága közli: Az ellenség újabb jelentős harcbevételével folytatta támadásait az eddigi gyújtópontok, a Kaukázus és a Don között. Stalingrád körül és a Don vidékén. Az ellenséget elkeseredett harcokban visszavertük. Elpusztítottunk 63 páncélost. Ellentámadás során megsemmisítettünk egy szovjet lövész hadosztályt. Egy német páncélos hadtest december 6 óta a nagy Don kanyarulatban 511 ellenséges páncélost semmisített meg.

Magyar csapatok a Don mentén támadó ellenséget vertek vissza és annak súlyos veszteséget okoztak. A középső arcvonalzakaszon erős rohamosztagaink helyi támadások közben behatoltak az ellenséges állásokba és azokat megrongálták, hadifoglyokat és zsákmányt ejtettek. Az Ilmen-tótól délkeletre az ellenség nagy gyalogsági és páncélos erőkkel folytatta támadásait. 24 páncélosot elpusztítottunk. Repülő-támadásokkal hétfőn is zavaruk a Murman vasut forgalmát.

Libiában a német és olasz légi erők támadta az angol repülőtereket és különösen nagy sikerrel a csapat és gépkocsi gyülekezéseket. 19 ellenséges gépet lelőttünk. Tuniszban helyi harcok folynak. A harcok még tartanak. Bougie kikötőjében megrongáltunk egy 5.000 tonnás hajót. Támadtuk az ellenség tüzérségi állásait és csapatgyülekezéseit. Észak-Tuniszban öt ellenséges gépet lelőttünk.

Az ellenség hétfőn este zavaró támadásokat hajtott végre Nyugat-Németország területe ellen. Két gépet lelőttünk.

Magyar csapatok nagy sikereket arattak és sok foglyot ejtettek

Berlin. (MTI) Az Interinf jelenti: A bolsevisták az előző napi kudarcok után a stalingrád elleni harcot még nagyobb erők bevetésével folytatták, de mindenütt visszaverték őket. Minden egyes támadásra nyomban ellentámadással válaszoltak. Több ízben órák hosszat tartó harcokra került sor, amelynek során a szovjet helyi jellegű területnyerésért ért el. A kézenléti állásokat a német csapatok megrongálták. Különösen sikeresen

alakult egy ellentámadás a Volga és a Don között. A Kaukázusban a bolsevisták páncélos kötelékekkel megakarták támadni az egyik német kézenlévő várost. Egy műszaki alakulat határozott fellépése következtében

Északafrikában helyi harcok átcsoportosítások folynak

Róma. (MTI) A Stefani jelenti: Az olasz főhadiszállás 962. közleménye: Sirtében különösen élénk felderítő tevékenység folyik. Olasz és német gépek ismételt vállalkozásai során az ellenséges repülőtereket, csapat és

kudarcha fulladt a szovjet kísérlet. A nagy doni kanyarulatban csupán Milerovánál került sor nagyobb harcra. Minden más szakaszon a német csapatok tervszerűen végezték mozdulataikat. A Don középső szakaszánál a magyar harcosok nagyobb erőkkel és magyar rohamkötelékek sok foglyot ejtettek és fegyvert zsákmányoltak. Toropec környékén német páncélos és gyalogsági erők előretörésükkel több szovjet erősoportot elvágtak hátsó összeköttetéseiktől. Velikije Luki mellett a német támadók újabb teret nyertek. Velikije Luki védőserege is eredményesen tartja magát. A légi erők elsősorban a déli arcvonalzakaszon tevékenykedtek.

Eredményes támadásokat intéztek a menetoszlopok és a katonasággal megrakott helyeségek ellen. A jeges-tengeri arcvonalon a Murman vasutat támadták.

gépkocsi gyülekezéseket támadták. 18 gépet lelőttünk. Egy gépet a légelhárító tüzérség lőtt le. Három további gépet a földön pusztítottunk el. Négy gépiünk nem tért vissza. Sesszennél számbeli fölényben lévő ellensé-

Amerikába akarják szállítani a Dakarbán lévő lengyel állami aranyat

Nagy érdeklődéssel figyelik a szovjet kormánykörök a nemzeti Kína mozgolódásait

Washingtonból jelentik: (B. T.) S'korszky, a londoni emigráns lengyel kormány miniszterelnöke washingtoni tartózkodása alkalmával kérést intézett az amerikai kormányhoz, hogy a Dakarbán lévő lengyel állami aranyat Amerikába vagy Angliába szállíthassák.

Buenos-Airesből jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Az Egyesült Államok gazdasági hadviselési hivatala, mint Washingtonból jelentik, úgy rendelkezett, hogy márciusig nem adnak kivételt engedélyt semmiféle áru Argentínába, Chilé-

be, Bolíviába, Ecuadorba, Peruba és Venezuelába.

Róma. (MTI) A Giornale d'Italia szófiai különtudósítója jelenti, hogy a Zora című bolgár lap értesülése szerint a kujbisevi japán nagykövet hétfőn felkereste a helyettes külügyi népbiztost és felvilágosításokat adott a Tokió és Nanking közötti tárgyalásokról és Nanking hadüzenetéről. A szovjet kormánykörök a legnagyobb érdeklődéssel figyelik a távolkeleti eseményeket. Ezt kifejezésre juttatja az *Izvesztija* vezércikke is

Nem érdeke Chilének a háború és a tengelyhatalmakkal való szakítás

Santiago di Chileből jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Alesandro volt elnök a lakossághoz szótartott intézett, amelyben kijelentette, hogy a szakítás a tengellyel nem volna helyén való és hozzátette, hogy ilyen lépésnek nem is volna komoly indítóka. A nemzetközi helyzet, a

szénátus 1942. július 21-i határozata óta nem változott meg. A chileiek barátai és nem hűbéresei az Egyesült Államoknak. Az ország többsége nem akarja sem a háborút, sem a szakítást.

Genéből jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: A Truth nevű

ges erőket visszavonulásra kényszerítettünk. Libia déli részén tovább folynak helyőrségeink átcsoportosítása. Tuniszban az ellenség előretörései meghevesültek. Még tartanak a helyi harcok. A német légi erők bombázott egy algiri repülőteret. A földön vesztelő gépek közül sokat megrongáltak. Bougie kikötőjében bombatalátok értek egy kereskedelmi gőzöst. 15 ellenséges gépet lelőttünk. Az ellenség hétfőn délután berepült Nápoly és környéke felé. Az okozott kár jelentéktelen. Eddig 23 halottat és 65 sebesültet jelentettek. 4 gépet lelőttek.

Berlin. (MTI) Az Interinf jelenti: A Nemzetközi Tájékoztató Iroda jelenti az északafrikai harctérről: A kölcsönös járőr és rohamcsapattevékenységen kívül a libiai arcvonalon nyugalom volt. A tengerparti úton mentén Montgomery csapatainak felzárkózó mozdulatai tovább folynak. — Rommel főhadiszállásán érdeklődéssel figyelik egyes gauleista csapatok mozdulatait Libia déli sivatagos vidékén, amelynek ayilván az a céljuk, hogy egyesüljenek a disszidens tuniszi csapatokkal. A tengely légi erők nagy szabású támadást intéztek a brit páncélos és járműoszlopok ellen. Légi harcokban lelőttek 19 angol gépet, négyet a földön romboltak szét. 32 harcikosit telitalálattal szétromboltak. Elhallgattattak angol légvédelmi ütegeket, azonfelül megsemmisítettek 80—100 járművet.

Róma. (MTI) Hétfőn 32 angol gépet lőttek le Észak-Afrikában. Ez a számadat — írja a Stefani — világos képet ad a tengely légitévékenységének eredményességéről. A Nápoly ellen támadó angol gépek közül négy gépet lelőttek.

angol folyóiratban cikk jelent meg Ernest Benn tollából. A cikkirő közli egy kolumbiai tanár kijelentését, amely szerint most az amerikai korszak következik be és a világ feletti vezetés Amerika kezébe kerül. Ilyen nyomásnak arra kell vezetnie, hogy Anglia ismét magáhozragadja vezető szerepét.

Stockholm. (MTI) A Német TI jelenti, hogy Duff Cooper az angol világbirodalom ellen amerikai részről ismételt elhangzott bíráló megjegyzésekre válaszolva kijelentette, hogy ha az angolok feladják a világ ügyében eddig játszott nagy szerepüket, a háboru után azzal a következménnyel kell számolniok, hogy szerepüket valamely más hatalom venné át. Arra a kérdésre felelve, hogy vajjon ez kívánatos-e, megjegyezte, hogy a szövetséges nemzetek, elsősorban Nagybritannia és az Egyesült Államok feladata volna, hogy a kevésbé kedvező tapasztalatokat gyűjtött nemzeteket vezessék, gyámolítsák és olyan világba vezessék el, amelynek jelszava nem az önállóság, hanem az együttműködés és a kölcsönös függőviszony.

Hogyan látja a sebész a mai háborút?

Közvetlenül az első vonal mögött várják az egészségügyi katonák a sebesülteket

Valahol a Don mentén, egy hadikórházban.

Tereptisztogató munkát végző gyalogosaink kezében szakadatlanul szól a fegyver. Robban az eldobott kézigránát, kelepcel a géppuska, rövid és hosszú sorozatokkal dolgoznak önműködő fegyverek... A fegyverek tüzeiben nyugodtan, rendszeresen végzik veszedelemmel járó mozgásukat katonáink. Minden lépést, minden mozdulatot pontosan ki kell számítani és villámgyorsan végrehajtani, mert az ellenség is lö... Aknavetőkkel, nehézpuskákkal, gránátvetőkkel és önműködő fegyverekkel dolgozik... A hadászati értékesebb pontokra „Sztalinorgona” vág sorozatokat... Egészségügyi járőreink hol itt, hol ott tűnnek fel... Munkájukat meszesemen lelkismeretességgel végzik. Legtöbbször golyózáporban, nehézfegyverek tüzeiben költözik a sebesülteket, helyezik biztonságba és szállítják el... Sebesültszállító gépkocsijaink száraz időben nyílegyenesen veszik a terepet s fedett helyen, alig néhány száz méterre követik a küzdőket... A sebesültet azonnal felveszik és elszállítják... Nem egyszer puskagolyó, mások szilánk éri az életmentő járműveket, de ez nem akadályozza munkájukat... A feladatot teljesíteni kell és teljesíti is a vöröskeresztes sebesültszállító gépkocsi...

A gyűjtő és kötőhelyek munkája

A gyűjtő- és kötőhelyeken egymást érik a gépkocsik és a fogatolt járművek... Könnyebb, de pillanatnyilag harcoképtelen sebesülteket saját lábukon jönnek... Itt már komoly, szakszerű munka folyik... Tegnap még felszer, istálló, jobbik esetben piciny ablaku, sötét lakóház, ma már szerény műtő s ebben kötelezgetett sebészek dolgoznak. Itt minden pillanat számít... Vannak esetek, amikor perceként függ az élet. Ezeket a percekét használja ki a beérkező sebesültek között egy orvos...

Sebészeink nyugodtan forgatják az életmentő késeket, műtőeszközöket. Akkor sincs idegesség, amikor felbűg az ellenséges repülőgépet jelző szíre, vagy rövid jeleket ad a síp... Árvult sebességgel jönnek, össze-vissza csapkodnak, zuhannak, géppuskáznak, géppágyúznak és bombáznak a vörös gépek, orvosaink azonban rendületlenül, bámulatos nyugalommal végzik munkájukat... Biztosan mozog a kéz, éles a szem... Anyira a műtőasztalra összpontosul minden figyelmünk, hogy tán fel sem fogják a körülöttük elzúgó életveszedelmet... A műtétet végző orvos körül senki sem rebbenhet meg... Összeszakadhat, felfordulhat a világ, de teljesíti mindenki a feladatot. A legdrágább, pótolhatatlan kincset, az életmentő tudomány és a műszer... Egy-egy remegés, ideges pillanat emberéletbe kerülhet. A magyar orvos, a magyar sebész idege azonban helyén van éppúgy, mint az első vonalban küzdő honvéd...

A sebesülések ötvenkét százaléka aknáktól származik

Egyik donparti gyűjtő segélyhely vezetőorvosával, dr. Gerőffy orvossal, dr. Andor orvosával beszélgetünk. Most — hálá Istennek — nincs dolgunk... Műtőjüket egy fehér mészkőből épült házikóban rendezték be...

— Rettenetesen elhanyagolt állapotban találtuk néhány nappal ezelőtt ezeket a fészereket is alkalmatlan épületeket, — mondják. — Kitakarítottuk, felszereltük. A legkomolyabb has- és agyműtéseket is elvégezzük itt. Kötőhelyeinket még kisebb házakban helyeztük el. A külső nem befolyásolja a lényegét.

— Mi a helyzet a sebesülések terén? Nem dolgozták fel valamilyen formában az eddigi eseteket? — kérdezzük.

— Dehogyan nem! — hangoztatja dr. Andor orvosasszony. — Tudományosan, minden téren, a lehető legtökéletesebben ellenőrzött adatok szerint a sebesülések ötvenkét százaléka aknáktól származott. Nyomban utána a puska, géppisztoly, golyószóró következnek, összesen huszonnyolc és félszázalékkal. A tüzérségi lövedékek szilánkjait nyolc egész háromtizedszázalékban állapítottuk meg. Robbanó golyó két és félszázalékban roncolt. A repülőgépműanyagok aránylag nagyon csekély sérülést okoznak, négy és félszázalékban. Vegyes sérülés ugyancsak négy és félszázalék körül fordul elő...

— A súlyos életveszélyes sérülések megállapításaim szerint — egy egész hattizedszázalékát teszik ki a sebesülteknél. Jellemző adatként közlöm, hogy az általunk megoperált súlyos haslövéses sebesültek közül több mint hatvan százaléka maradt életben.

— De jellemző megállapításokat tetűnk más téren is, — folytatja a fiatal sebész. — A sebesülések hatvan-hatvanöt százaléka a test baloldalára esik. A fejsérülteknél érdekes, hogy a legrit-

kább esetben kerül hozzánk olyan fejseb sérülés, mely sisakon keresztül történt. Fejsebesülést rendszerint a sisak mellett, oldalról beható golyó, vagy szilánk okoz... Ha a sisakot gyalogsági lövedék érte, — tompa, repeszsebesüléssé változott a seb... Tehát a sisak védelmi szempontból igen jól megfelel feladatának...

— Milyen sérüléseket okoz az annyit emlegetett „Sztalinorgona”? — tesszük fel a kérdést.

— Ez a vörösök által annyit hangoztatott és veszedelmesnek hirdetett fegyver eddigi tapasztalataink szerint alig okozott súlyosabb természetű sérüléseket — hangzik a felvilágosítás. — A rakétaszzerűen kilőtt lövedék tulajdonképpen akna, mely szilánkjával sért. Inkább erkölcsi hatása van. Ha telibe talál valakit, ami igen-igen ritka eset, természetesen helyrehozhatatlan következményekkel járhat, de ismétlem: sem előttünk, sem kártársaink előtt nem fordult még meg súlyosabb eset ettől a fegyvertől.

Gépkocsi áll meg a segélyhely előtt... Három sebesültet hoznak... A beszélgetésnek vége. Komoly munka következik. Egyiknél, egy szakaszvezetőnél, lábtörést kell „sinelni”... A másik kettőt kar és vállsérüléssel újra kötik, majd mindhármójukat tábori kórházba küldik...

Búcsúzunk, tisztelünk... A dombok alján dömbölnék az ágyúk... Motorokékpáros század viharzik el az első vonal felé

Ferenc Gyórfás, hadapródormester.

Megkezdtek az egykét-jövedelmek felülvizsgálását

Egyes igazgatók fizetését már is leszállították

A közérdekeltségük felügyelő hatósága széleskörű ellenőrzést és felülvizsgálatot indított azoknál a vállalatoknál, amelyek hatósági megbízás-szerűen egykétként bizonyos közérdekű feladatokat látnak el. A felügyelő hatóság saját revizori karának támogatására a Pénzügyi Központ revizorainak közreműködését is igénybeveszik, mivel biztosították a munka folyamatoságát és a lehető leggyorsabb befejezését. Mindezekelőtt a vállalatok jövedelmezőségét, üzleti eredményeit vizsgálják és ezzel igyekeznek a személyzeti kiadásokat ar-

nyosítani. Elejét veszik annak, hogy számottevő üzleti eredményt felmutatni nem tudó, vagy éppen veszteséges vállalatok túlzott fizetéseket adjanak alkalmazottaiknak. Értesülésünk szerint már is intézkedés történt egyes igazgatói fizetések leszállítására. A közérdekeltségük felügyeleti hatóságának feladatköre egyébként ismét bővült. Ide kerültek át az értelmiségi kormánybiztosságtól a szidortörvény folytán elbocsátott és végkielégített alkalmazottak ügye is. — (Magy. Tud.)

Köszönetet mond az Ipartestület vezetősege az újévi üdvözlések megváltása címen befolyt adományokért

Nagyvárad és Vidéke Ipartestület Vezetősege nevében ezúton mondunk hálás köszönetet mindazon iparosoknak, akik az újévi üdvözlés megváltása címen az elagott iparosoknak, valamint a hadbavonult iparosok

családtagjai felsegélyezésére utólag a következő adományokat adták:

Nagy József cserpező 10, Papp József építész 10, Pataki András órás 10, Kovács Miklósné kalapos 5, Vass Lajos lakatos 10, Szász József cipész

3, Tóbiás József férfiszabó 10, Szilvássy János szerelő 6, Szűcs László férfiszabó 12, Szolga Ferenc kárpitos 10, Karger János férfiszabó 5, Jámbor János köteles 4, Széles Kálmán asztalos 7, Kálmán-nyomda 7, Tamás Lajos cipész 2 pengő.

Vasárnap tesznek esküt a Női Önkéntes Honvédelmi Szolgálat Munkaszervezetének tagjai

Nagyvárad. Saját tud. A Női Önkéntes Honvédelmi Munkaszervezet lapunk útján értesíti tagjait, hogy f. hó 17-én, vasárnap délelőtt fél 12 órakor jelenjenek meg a városháza közgyűlési termében, ahol ünnepélyesen esküt fognak tenni a polgármester előtt. Az ünnepélyes eskütételre résztvesznek a helybeli polgári és katonai hatóságok képviselői is.

Kozma bácsi meghalt

Bár nem sokan ismerték Nagyváradon, mégis meg kell emlékeznünk Kozma Ádám 87 éves elagott iparos haláláról. Az utóbbi években már a toloncházi menhelyen lakott életépárjával együtt. Innen járt el hetenként a szerkesztőségbe, hogy a kapott néhány fillérral azután beállthasson a trafikba egy kis dohányért. Mert ez a kis dohány volt mindene.

Kozma bácsinak rokonai is voltak, ha jól emlékszem, Kecskeméten. Egyszer meg is kért, hogy írjak nekik egy kis segély irányában. Irtam is és kapott is valamit, de a rokon sem tudott sokat küldeni, mert éppen akkor jutott özvegyiségre. Azt azonban felajánlotta, hogy nagyon szívesen magához fogadjon az elagott párt. Örömmel hoztuk ezt akkor Kozma bácsi tudomására, de a jó öreg hallani sem akart róla. Jobban érezte magát a menhelyen, ahol öreg párjával mégis csak független volt és „senki kegyelemkenyerét nem ette” — amint emelkedett hangon akkor megjegyezte.

Sokszor megkérdeztük: Hogy éri magát a menhelyen? Meg van-e elégedve helyzetével? Az öreg csak bólongatott, hümmögött, motyogott, de soha sem adott határozott feleletet. Ilyenkor rendszeren azzal győztük meg, hogy a mai nehéz világban nagy dolog a fűtött szoba és a meleg étel. Ezt el is fogadta, de azért tovább diányögött: hogy a káposzta így, a paszuly meg a krumpli úgy, ni meg a dohány...

— Tetszik tudni, — mondotta — inkább semmit sem eszek, csak dohány legyen.

Még több rokonához is íratott segélykérő levelet, de ezekre nem kaptunk választ. Az öreg sokszor benézett ezekért is.

— Nem jött még válasz, Kozma bácsi — mondtuk neki.

— Ugyi nem jött? Tudtam, hogy nem írnak a gonoszok! Pedig olyan jó lenne egy kis tea. De cukor sincs, meg citrom nincs...

Néhány héttel ezelőtt maradt el az öreg. Megérezte, hogy valami baja van. Legutóbb már furcsán forgatta nagy barna szemét. S most a népmozgalmi kimutatásból olvassuk: Kozma Ádám 87 éves korában meghalt. Többet nem köszön be szerkesztőségünkbe. (piccolo.)

Kanadában a franciák franciábbak, mint otthon

Mit köszönhet az amerikai kontinens Kanada gyarmatosítóinak

A Darlan—De Gaulle és most újabban a Giraud—De Gaulle ellentét háta mögött tulajdonképpen angol-amerikai ellentét húzódik meg. Az Egyesült Államok nyílt törekvése, hogy a franciákat a maga oldalára állítsa. Ennek a törekvésnek első kitűzött célja Kanada megszerzése. Érdekes lesz ezzel az alkalommal Kanada történelmével és lakosságának összetételével foglalkozni.

(Szerk.)

Az északamerikai kontinens északi fele hatalmas, sok tekintetben még fel sem tárt, a fenséges természet minden szépségével és titokzatos veszedelmével hősegesen megáldott, szinte felmérhetetlen nagy darab föld képei politikailag az óriási kiterjedésű, gazdag, de annál nehezebb sorsú és még bizonytalan jövőjű Kanadát. Csodálatos ország, amely könnyen rabul ejti az embert és veszedelmes ország, amely a testben és lélekben erőket boldoggá tudja tenni, a gyengéket azonban magányának borzalmas örökkévalóságában őszemorsóolja.

A térképen majdnem nyílegyenes, kelet felől nyugati irányban húzódó vonal képezi a határt a brit dominium és az Egyesült Államok között. Kivételt csak a nagy tavak vidéke képez, ahol két állam között természetes határ adódott.

Területét az arktikus szigetvilággal együtt több, mint 11.5. azok nélkül körülbelül 9.7 millió négyzetkilométerre becsülik. Kanada egyébként egyike a világ legnagyobb felségterületeinek. Nagyobb, mint az Egyesült Államok, mint Ausztrália. Körülbelül az egész Európával lehet egyenlő.

Ez a mérhetetlenül nagy darab föld, amely egykor hatalmas és erős indián törzsek, valamint szívós eszkimók szabad vadászterülete volt, államjogilag a 16. században a franciák által történt felfedezése és az első, ugyancsak francia települések óta egészen az 1759—1763 között lefolyt angol-francia háborúig, francia gyarmat volt. A háború után angol fennhatóság alá került, 1867-ben pedig dominiumi rangra emelték s mint ilyen a brit világbirodalom önálló tagállama lett. Ma, a második világháború vad viharában, úgy látszik, mintha napról-napra, mind határozottabban fordítaná tekintetét hatalmas szomszédja, az Egyesült Államok felé.

Csak 11 millió ember él Kanadában

Kanada, végtelen prérók és beláthatatlan erdősegekkel borított felmérhetetlen területén mindössze 11 millió ember él. Alig jut minden négyzetkilométerre egy lélek! Lakosságának 98 százaléka a fehér fajhoz tartozik. 120.000 indián, 20.000 néger, néhány ezer kínai és más ázsiai, valamint egy-kétszáz eszkimó él még az országban. A fehér lakosság 55 százalékat angolok és irek több mint 30 százalékat franciák. 3.4 százalékat németek, a fennmaradó részt pedig szláv és román eredetű nemzetek fiai képezik.

A kulturális és egyéb tekintetben is kimondottan mértékadó francia lakosság súlypontja mindenképpel Kanada törté-

nelmi szemüvegén át nézett „dei” és „nagytekintetű” Quebec városában és a város körül elterülő kerületekben van. Magának Quebec lakosságának 80 százaléka francia.

Egyetlen északamerikai területen sem találni azonban annyi valódi kultúrát, mint éppen Kanada földjén: Kétségtelen, hogy Kanadában is találhatók olyan korszerű farmok, csúnya gyárkolosuszok, bádorgatók, szállodák, mint odaát az Államokban és az is bizonyos, hogy első pillanatban csak annyi különbséget fedez fel az ember, hogy itt a határállomásokon, szállodákon és hajókon a csillagos lobogó helyett angol zászlót lenget a szél. Hamarosan azonban egyéb különbséget is fog felfedezni mindenki. A kanadaiak mintha nyugodtabbak és csendesebbek lennének, valami kispolgárius közvetlen szívéllyel árasztanak magukból, ami odaát a senkiéknél nemigen tapasztalható.

Az Egyesült Államokat annyira jellemző sablon után hamarosan szembeötlök a kanadaiak sokkal határozottabb egyéni jellege és ha a tudat alatt is,

de annál határozottabban valamiképpen európai tradíciót érez az ember. Hiányzik az Egyesült Államok vad fajji összevisszasága. A városok külső képe azért sokkal egységesebb. A utcák jelentéktelen számuknál fogva fel sem tűnnek, szerények és megelégedettek. Az indiánok, akiket Kanadában nem tekintenek színesebbnek, összehasonlíthatatlannul jobb gazdasági és szociális körülmények között élnek, mint az Államokban lévő testvéreik. Életformájukat és hagyományait éppen úgy megtudták őrizni, mint legendás büszkeségüket és ahol csak alkalmat adtak nekik képességeik felhasználására, mindenütt értékes tagjai lettek a társadalomnak.

Szívélyes, patriarkális életformák

A legnagyobb meglepetést azonban minden európai ember számára a többé-kevésbé francia települési vidékek, mint például Uj-Braunschweig, Uj-Skócia, mindenképpel azonban Quebec tartomány, a régi és izig-veig francia kultúrközpont tartogatja. Az amerikai és

Polgárok a villamoson

Nagyvárad, január hó.

Vége ezt is elértük. A polgár nem szeret újságot olvasni. És pedig azért nem, mert „idegesíti” őt a sok háborús hír. „Idegesíti” őt az egyre elesőbb és határozottabb vonalakkal kirajzolódó győzelem. Az a győzelem, amely nem szövetségeseit, s így nem is az övé lesz.

Azt hiszem, nem kétséges, hogy melyik polgárról van szó. Az a polgár ez, amely reggelként lehorogszott tejjel szállt el a villamosra, hogy üzletébe menjen. Üzletébe, amely kiszorult a fő-utcsról a zsidótörvény értelmében. Üzletébe, amely egyelőre még jóhangzású névvel a gettóhoz közelebb húzódot.

Soha sem hallgatók angol rádiót, de mindig tudom, hogy mit sugároz a londoni rémhírközpont, mert ezeken a különös arcokon tükröződik vissza minden szava, minden mondata. Ha ketten-hárman összebuja bizalmas csavagást folytattak a villamos peronján s az „idegen” közeledtekor jelentőségteljesen elhallgattak, arcuk pedig ragyogott a megelégedettségtől, mindjárt tudtam, hogy a londoni lelki klinika gyógymasszázsja tényleg ábrázatukon. Ha csak egymás mellett állítottok és hallgattok nagyokat és hosszasan, akkor tudtam, hogy még Londonban sem tudtak jól mondani. De lassan egyre ritkább lett ez a derűs, sugárzó ábrázat és egyre több és hosszabb a hallgatás. Ez az állapot tart ma is, amikor pedig London világraszóló győzelmeiket jelent — természetesen nem a maga trontjáról.

Ha tudná a londoni rádió, hogy már a mi polgárunk sem nagyon hiszi és nem lelkesedik a híreir, talán jobban vigyázna a mértékre. Ha látná a sötét gondokkal telhözött polgári homlokokat, a távolba merengő tekinteteket, talán rászánná magát az

igazságra is. Ha hallaná, hogy egymásközött néha már úgy beszélnek, hogy „minden elveszett”, akkor legálább is új taktikához folyamodna.

Nem régen ilyen polgárokkal utaztam a villamoson.

— Hogy vaaan? Hogy vaaan? De régen láttam — mondjuk — Weisz ur!

— Köszönöm, jól.
— Régen láttam már a kávéházban. Mi van magával? Maga egy remete!

— Na hallja! Otthon ülök és olvasok.
— Ujságot?
— Ujságot? Hetek óta kezembe sem veszem! Nekem már elég a hírekből. Tudja, hogy a rádiót ki se nyitom?..

— Hát akkor mit olvas? Detektívregény?
— Ahogy mondja! Tudja, hogy minden detektívregényt kiolvasok? A beszélgetés tonala itt azután megakad. Ismét tejlógatás, távolbamerengés.

Nem követtem tovább az érdekes beszélgetést, mert le kellett szállnom. De nyugodt voltam, hogy az eszmecsere továbbra is politikamentes lesz. Polgárok is megunták már egy kissé a híj ábrándok és vágyálmok kergetését. A londoni rádió sem elég izgalmas már. Egy kissé ő is kegyvesztett lett, mert az unalmig egyhangú. Detektívregények veték át a helyét. Mert az, hogy nálunk „éhínség” van, éppen a polgárok számára a leghihetlenebb és legirrasztóbb rémhír. Ennél már csak izgalmasabb az a nagy jelenet, amelyben Tuskolábu Jim kibújik a kriptából és három mesteri lövéssel leteríti a gengszterkirály ellenfelét, a közelgő detektívek elől pedig súlyszílon keresztül éppen a leshelyet leleplező Százzsemű Bill detektívkirály karjaiba esik...

angol élettilus ezeken a vidékeken egyaránt majdnem teljesen háttérbe szorul a végtelen szívélyes, patriarkális és rendkívül kultúralt kanadai-francia életformák mellett. Kanada franciái, akik háromszáz éven át minden kísértés ellenére bámulatos erőről és életképességről tettek tanubizonyosságot, büszkéek arra, hogy franciák és büszkéek Franciaországra, amelyet semmiképpen sem hoznak kapcsolatba a forradalom utáni modern, szabadszellelű köztársasági eszmével, amelynek erejét sokkal inkább és tudatosan a 18. század régi arisztokrata-polgári és paraszti kultúrájában érzik. Az új világnak ezek a franciái büszkén vallják magukat a francia lét és szellem leghivatottabb hordozóinak.

Szigoru erkölcsök, mély vallásosság és családiasság

Nyelvüket, amely teljes érvénnyel bíró hivatalos nyelv, egész finomságában megőrizték. Városokat, falvakat és tanyákat lát itt az ember, amelyekről azt hinné, hogy Normandiából, a Bretagne-ból vagy éppen Champagne vidékéről csöppentek ide. Festői utcarészek, előkelően ódivatú polgári házak, stílusos templomok és kolostorok, ófrancia vendégházok, virágzó kézműipar, derék, becsületos parasztsók. És mind ez, itt Kanadában talán ma sokkal eredetibb, őszintébb és biztosabb alapokon nyugszik, mint az anyaországban. Szigoru vallásosság, mélységes hit és fejlett erkölcsi érzék, valamint finomsággal és vidám derüvel párosult házas kultúra jellemzik az általában feltűnően sokgyermekes kanadai francis családokat a múltban és ma egyaránt.

Egyedül ennek az egyszerű, szokásaihoz és hagyományaihoz oly szívósan ragaszkodó és az otthon rögeivel egybeforrott népek köszönhető Kanada tulajdonképpeni gyarmatosítása. És ennek a népek a varázsa az, amely nemes patinát ad az országnak és amely az európai ember lelkéhez is oly közel hozza ezt a nagy darab hideg földet.

Dr. Szabó László.

Orvosi állások betöltésére hirdet pályázatot Bihar-megye alispánja

A Hivatalos Lap január 12-i számában dr. vitéz Nadányi János, Bihar megye alispánja három vezető-orvosi állásra hirdet pályázatot. Az első pályázat a berettyóújfalui vármegyei tudógondozó intézet vezető-orvosi állásra, a második a derecskei vármegyei tudógondozó intézet vezető-orvosi állására, a harmadik a berettyóújfalui vármegyei Nemibeteg gondozó Intézet vezető-orvosi állására hirdet pályázatot.

Valamennyi állás ideiglenes jellegű és az alispán által történő megbízás útján kerül betöltésre. A pályázóknak a „Népegészségügy” című lapban való közzétételétől számított 14 napon belül kell kérelmüket az alispánhoz benyújtaniuk.

Nyitra vármegye két finn hadiárva ellátását vállalta magára. A Magyar Tudósító jelenti: Nyitra-Pozsony vármegye elhatározta, hogy az újesztendőben egészen a világháború befejezéséig a vármegye közönsége két finn hadiárva ellátását magára vállalja.

Miniszteri rendelet szabályozza a birka- gyapju és nyers nyulbőr árát

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A közellátási miniszter rendeletet adott ki, amelyben megállapítja az 1943 évi nyírású birka- gyapju és báránygyapju árát. Egy másik rendeletben újra megállapította a mezői és házi nyersnyulbőr legmagasabb ipari árát, valamint a forgalombahozó kereskedők felszámítható legnagyobb bruttó hasznát.

MAGYAR HŐSÖK

Várnagy Károly őrnagy és Szántó Tibor őrmester hőstette

Kimagaslóan bátor és vitéz magatartásáról tett tanúságot Szántó Tibor őrmester, egyik gyalogezredünk szakaszparancsnoka.

1942 október 15-én egy rohamcsapat élén átkelt Rudkino helység mellett a Don folyón a csoportjával hátulról megrohant egy drótkadállyal és aknázzal körülvett ellenséges géppuskafészket. A fészek őrségéből öt főt megsemmisített, három bolsevista katonát pedig foglyulejtett s egy géppuskát, egy géppisztolyt, továbbá kézfegyvereket zsákmányoltak. Vállalkozása során rohamcsoporthoz, maga Szántó őrmester is megsebesült, mégis befejezte a feladatával kapcsolatos felderítést is; majd foglyaival és zsákmányával együtt hiánytalanul visszavezette csoportját. Hősies magatartásával a nehéz vállalkozás alatt példát mutatott bajtársainak.

Vakmerő bátorságával és kiváló rátermettségével tüntette ki magát a Don mentén lefolyt harcokban Várnagy Károly őrnagy, egyik honvéd zászlóaljunk parancsnoka.

1942 augusztus derekán heves harcok folytak Uryv község birtokáért. Várnagy Károly őrnagy rendkívül szívós ellenséggel elhárító tüzet és szovjet légierek támadása közben nyomult előre zászlóaljával, majd a zászlóalj mintegy 60 főnyi csoportjával elszigetelt helyzetbe került. Mivel visszavonulásra nem kapott parancsot, 36 óráig kitartott az elért ponton, noha helyzete a legválságosabb volt. Utóbb is csak parancsra vonult vissza, miután összegyűjtötte a sebesülteket, a löszert és fegyvereket egész útvonalán.

1942 szeptember 9. és 11. között Sztorozsevoje birtokáért folytak elkeseredett küzdelmek. Várnagy őrnagy itt is a leghevesebb harcok gyújtópontjában küzdött s bár két ízben is megsebesült, maga vezette tovább zászlóaljának harcát. Eközben átvette a szomszédos zászlóalj megsebesült parancsnoka helyett a parancsnokságot, annak köteletéke felett is. A helyzetet pontosan mérlegelve átcsoportosította erőit s lendületes támadással betört az ellenség védőrendszerének legalkalmasabb pontjába. Betörése teljes mértékben sikerült, köteletével elérte és megszállotta a Don folyó partját s a mögötte lévő terepet, valamint a községet megtisztította az ellenség maradványaitól.

Hol és hogyan kell jelentkezni önkéntes frontszolgálatra

17 éven aluliaknak jelentkezését nem veszik figyelembe

Illetékes helyről a következők közlésére kérték fel lapunkat:

„Mindgyakrabban érkeznek be közvetlenül a honvédelmi minisztériumba nemténylegesen katonai személyektől, valamint katonai szolgálatot még nem teljesített személyektől az Oroszország ellen harcoló honvéd alakulatokhoz való beosztás iránti kérelmek.

A tömegesen beérkező kérelmek a honvédelmi minisztérium munkáját megnehezítik és az elintézését lassítják. Ezért az önként jelentkezők részére tájékoztatásul közlöm a jelentkezés módját:

Azok, akik katonai igazolványi lappal (szürke könyv) bírnak, kérésüket az igazolványi lap 15. rovatában felüntetett *alománytestnél* személyesen vagy írásban adják elő.

Azok, akiknek katonai igazolványi lapjuk még nincs, személyesen vagy

írásban lakhely szerint illetékes *kiegészítő parancsnokságnál* (Nagyváradon a Bihar, Szatmár és Szilágy vármegyében, Désen a Kolozs, Szolnok-Doboka és Beszterce-Naszód vármegyében, Marosvásárhelyen a Maros-Torda, Csik, Háromszék és Udvarhely vármegyékben lakók) adják elő ezirányú kérelmüket.

A 17. életévüket még be nem töltött személyek önként jelentkezése nem fogadható el.

Az önként jelentkezőket akár voltak katonák, akár nem behívójeggyel hívják be katonai szolgálatra. Éppen ezért kérvényének benyújtása után senki se süssesse a kiegészítő parancsnokságot ügyének elintézésében, mert az önként jelentkezők kérvényeit mindenütt soronkívül intézik és senkinek a kérését elintézetlenül, illetve megválaszolatlanul nem hagyják.

SZÍNHÁZ

Bajor Gizi a Szigligeti Színházban

Amikor azt olvastuk, hogy Bajor Gizi többnapos vendégszereplésre Kolozsvárra utazik és fellép „A bolond Ásvayné” címszerepében, első gondolatunk az volt, hogy ezt a kitűnő alkalmat Nagyvárad nem halaszthatja el és meg kell nyernie a nagy művésznőt nagyváradi vendégszereplésre is. Putnik Bálint színigazgató a közönség gondolatát találta el és általános kívánságot teljesített akkor, amikor Bajor Gizi vendégfellépését városunk számára is biztosította abban a szerepben, amelyet egyenesen az ő számára írtak s amelyet élete egyik legnagyobb alakításának és sikerének nevezett a kritika. Különösen azért is örültünk ennek a vendégszereplésnek, mert színházunk prózai együttese is kifogástalan előadások keretében mutatta be a darabot s így nagyszerű keretet nyújthatott Bajor Gizi kivételes művészetének. Kamaras Gyulának, a kolozsvári Nemzeti Színház kitűnő művésznőjének fellépése csak fokozta az előadást megelőző érdeklődést.

Nem akarunk és nem fogunk ez alkalommal összehasonlításokat tenni, bár Bajor Gizi művészete talán éppen ebben a szerepben a legtökéletesebb mértékegység s minden más alakítást csak mellé s árnyékába állíthatunk. Az összehasonlítás helyett inkább ennek a különös darabnak Bajor Gizi egyéniségéhez és művészetéhez szabott sajátosságára mutatunk rá éppen Bajor Gizi páratlan és feledhetetlen alakításának fényénél.

Az egyik kolozsvári lap Bajor Gizi ottani vendégszereplésével kapcsolatban megjegyezte, hogy az egész darab alapvonása a beteges lelki sajátosságokra épített cselekmény. Mint ha egy kicsit mindenki beteg lenne ebben a darabban. A megjegyzés bizonyos mértékig találó, de kifogás csak akkor lehetne, ha az élet színeit, az élet betegeinek lelki sápadtságát túlfestene és több beteget gyűjtene egy fődél alá, mint amennyit egy este a színpad elbir. Az is igaz, hogy a

széző egy kicsit odafüggesztette a végzet sötét fellegét a kezdeti tragédia árnyékában kisarjadt család fölél, azonban ez a felhő sem több annál, ami egy család fölött valóban elfér. Ásvayné rögeszméje is lehet különös, lehet szokatlan, de itt sem szabad elfelednünk, hogy éppen a lelki betegségek sajátossága, hogy különösek és szokatlanok, egy pontból kiindulók és szinte egyszerűek szoktak lenni.

Éppen itt, ennél a pontnál mutatkozik meg teljes nagyságában Bajor Gizi páratlan művészete s benne a kettős szerep vállalásának merészlege. A szerelmes fiatalasszony szerepét vehette bárhonnán, önmagából, tanulhatta könyvekből, lemásolhatta képekről. Még az összeomlásra is vannak a szívnek és az észnek mondanivalói. Az eszelőkös öregasszonyt azonban neki kellett megteremtenie néhány rövid szerzői utasítás és a darab szavai mondatai alapján. Semilyen odafigyelés és rá gondolás nem tudja követni a rögeszme hatalmában vergődő lelket. Csak a művész tud a nyomában járni. Bajor Gizinek is csak ezen az egyetlen uton sikerült végigvezetni bennünket s be kell vallanunk, hogy döbbenetes volt néha ez az út. Döbbenetes és félelmetes mélységek tárultak fel egy-egy szavában, szemvillanásában, néha fullasztó köhögésében és öreges szipákolásában is Döbbenetes volt az a csodálatos szem, amely annyira meg tudott változni, hogy egész más lelkület tükrözött a bolond Ásvaynéban, mint a gyermekét ringató fiatal Ásvay Zoltánnál, s mégis csak ez a szem maradt ugyanaz s ez a szem villant néha egyet, hogy emlékeztessen az elmúlt tragédiára.

Minden nagy színésznőnek van egy alakítása, amelyet szinte magának sajátít ki, hogy művészetének hordozója és emlékeztetője maradjon. Lehet, hogy Bajor Gizinek talán más volt, vagy lesz a vágya, a művészi siker azonban keveset törődik a vágyakkal. Őt a bolond Ásvayné szerepé-

ben jegyezzük meg magunknak.

Még kell még emlékeznünk Kamaras Gyula alakításáról. Talán röviden is a legtöbbet mondjuk azzal, hogy méltó partnere volt Bajor Gizinek, amint hogy kifogástalanul állotta meg helyét a társulat minuen tagja.

Nem mulaszthatjuk el, hogy valamit még nem mondjunk Hotty Éváról, ki a bolond Ásvayné szerepét alakítja Nagyváradon. Nem hasonlítunk össze senkit és semmit, csak azt jelentjük ki, hogy most még jobban becsüljük és szeretjük a mi kis Hotty Évánkat.

(pont.)

A színházi iroda közleménye:

Ma este Bolond Ásvayné — Bajor Gizivel és Kamaras Gyulával

Csütörtökön este „Vén diófa” van a színház műsorán *olcsó helyárakkal*.

Pénteken este premier bérletben mutatja be a színház Farkas Imre: *Debrecenbe kéne menni* c. operettjét. Ceupa derü és vidám hangulat. Pompás muzsika. Főszereplők: Márffy Vera, Szögi Arany, Keleti Aranka, Fajk Rózsi, Benkő Béla, Szabó Ernő, Pákozdy Ferenc és Barys Béla.

Debrecenbe kéne menni pénteken este premier bérlet, szombaton este A-bérlet, vasárnap este bérletszünetben kerül színre.

Szombaton délután negyed 4 óra kor *filléres helyárakkal* a „Száz piros rózsza” című operett-újdonosság van műsoron.

Vasárnap délután *olcsó helyárakkal* az idény legnagyobb sikerű operettje a *Vén diófa* kerül színre.

Hétfőn este Verdi: *Rigoletto* c. operája van a színház műsorán dr Palló Imre, a m. kir. Opera örökös tagja, Raffay Erzs, a m. kir. Opera tagja, Rác Tilda, Lontas Constantin, dr Dalnok Viktor és Litasy Károly operaénekesek vendégfellépésével. — Felemlt helyárak. — Jegyek elővetelben már válthatók.

HETI MŰSOR:

Szerdán este háromnegyed 7 óra kor: Bolond Ásvayné (Bajor Gizi és Kamaras Gyula).

Csütörtökön este: Vén diófa.

Pénteken este: Debrecenbe kéne menni. (Premier bérlet.)

Szombaton d. u. Száz piros rózsza.

Szombaton este: Debrecenbe kéne menni. („A” bérlet.)

Vasárnap d. u.: Vén diófa.

Vasárnap este: Debrecenbe kéne menni.

Hétfőn este: Rigoletto.

Szolgálatos gyógyszerárak:

Ajtay G. Gyula Mátyás király gyógyszerára, Szent János-utca 50. Telefon 21—34.

Csillag-gyógyszertár, Ecsedi Csapo Zoltán, Mussolini-tér 3.

Pajor Pál Kleopatra gyógyszerára, Kossuth-utca 2., telefon 15—15.

Atlasz Lajos Szent Antal gyógyszerára, Horthy Miklós-út 34., Gerliczy-utca sarok. Telefon: 13—55.

FERENC JÓZSEF
KESERŰVIZ

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12—27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 38.40.
 félévre 19.20, egy óra 3.20 pengő.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Zárt ülésen tárgyalta a török parlament a nemzetközi helyzetet. Ankarából jelentik: (MTI) A Német Távírtati Iroda jelenti: A török parlament külügyi bizottságának keddi zárt ülésén a külügyminiszter beszámolt a nemzetközi helyzetről. Azután Szaradzogiu miniszterelnök közölte, hogy a közársasági néppárt ülésén elhatározták a parlament újból való bezárását. A határozatot egyhanguan elfogadták.

LEMONDOTT TUKA A HLINKA PÁRT ELNÖKSÉGÉRŐL. Pozsony. (MTI) A NTL jelenti: Tuka dr. miniszterelnök lemondott a Hlinka Párt elnökségéről. Tiso államelnök Mederly dr. képviselőházi alelnököt jelölte ki utódjának.

Meggyilkolták Braziliában az egyik antifasiszta lap főszerkesztőjét. Rómából jelentik: (MTI) Buenosairesi jelentés szerint az egyik newyorki antifasiszta lap főszerkesztőjét Trescat revolvertűvésekkel meggyilkolták.

NÉMETORSZÁGBA UTAZIK A SPANYOL IGAZSÁGÜGYMINISZTER. Madrid. (Interinf): Arrese spanyol igazságügyminiszter január második felében Németországba utazik.

A nagyváradi Ipartestület a hadbavonult iparosok családtagjainak segélyezésére céljából, a most ujjalakított székháza nagytermében 1943. január hó 17-én, vasárnap délután 5 órai kezdettel műsoros teadélután rendezésén Losonczy Gábor rendezésében. Az ipartestület tagjait és az iparosok barátait szeretettel hívja meg a rendezőség a kedves műsoros délutánra, amely este 11 óráig fog tartani.

LIBANONBAN NAGY HIÁNY VAN A RUHÁZATI CIKKEKBEN. Ankarából jelentik: (MTI) A NTL jelenti: Beirútból jelentik, hogy Libanonban nagy hiány mutatkozik ruházati cikkekben. Palesztinában az angol hatóságok lefoglalták a piacra ezant főzeléket.

KÉT HÓNAPPAL KÉSŐBB TARTJÁK AZ IDÉN AZ IPARTESTÜLETI KÖZGYŰLESEKET. A rendkívüli, viszonyok következtében az ipartestületek munkája erősen megszorodott. E mellett számos ipartestület tisztviselőikéntől többet katonai szolgálatot teljesítenek és így a munkafolyamat nem mehet a kívánatos lendülettel. A fennálló jogszabály szerint az ipartestületeknek február végéig meg kell tartaniuk évi rendes közgyűléseiket. Ez a mai helyzetben a rendes munkán felül lévő munkát jelentene. Nehogy ez a munkatorlás a munka minőségének rovására menjen, a kamara előterjesztést tett az iparügyi miniszterhez, hogy az ipartestületek közgyűlésének határidejét két hónappal halassza el.

Pártolja a keresztény ipart!

GAZDASÁGI TANFOLYAM HONVEDEK SZÁMARA A DON MELLETT. A Magyar Tudósító jelenti: A Don mellett harcoló magyar honvédek szabadidejükben gazdasági tanfolyamot hallgatnak, amelyet a tisztikarban lévő okleveles gazdák rendeznek. Csigó Jenő tart. zászlos, okleveles gazda, a tanfolyam vezetője a hazai szakoktatási körökkel is kapcsolatba lépett megfelelő tankönyvek kiküldése érdekében.

Orvul megátamadtak és agyonütöttek egy barátka embert. Nagyvárad. Sajtát tud. Barátka községben január hó 10-én valaki orvul megátamadt Ketele János barátka lakost s bottal halántékra ütötte. Az ütés olyan súlyos volt, hogy Ketele János 11-én 3 órakor behalt sérülésébe. A nyomozást a rejtélyes támadás ügyében megindították.

MEGOLTE A — HÖEMBER. Különös szerencsétlenség történt a napokban Tileit közelében. Egy domboldalon a gyermekek hőmbert készítettek és a hőmber hirtelen legurult a lejtőn s egy hét éves fiúcskát maga alá temetett. Mire a gyermeket kihúzták a hótömbök alól, már nem volt életben. (NST.)

Modern **BUTOR** olcsón kapható **MEZEINÉI** festett Szabadság-utca 12. és Szacsav-utca 48. Hálók, kombinált szobák előszobák, konyhák.

VISSZAMENT MOSZKVA BA A MOSZKVAI AMERIKAI NAGYKÖVET. Amsterdam. (MTI) A NTL jelenti: A brit hírszolgálat közlése szerint Standley moszkvai amerikai nagykövet három hónapos washingtoni tartózkodás után ismét Moszkvába érkezett. A nagykövet rövidesen megheszeléseket fog tartani a Szovjetunió vezetőivel.

Megadóztatja tagjait a miskolci orvosi kamara a hadbavonult karta sak családjának segélyezésére. Miskolcra jelentik: (MTI) A miskolci orvosi kamara elhatározta, hogy tagjait tagsági díjuk ötven százalékaig megadóztatja és a befolyó tízezer pengőt a hadbavonult karta sak hozzátartozóinak juttatja.

Arany-, ezüst-, briliáns tárgyak, svájci anker órák értéke, eladása, szakszerű alakítása, javítása **Ács Tihor.** Széchenyi tér 6.

AZ ADÓERKÖLCS EGYFORMÁN KÖTELEZŐ A KÖZÖNSÉGRE ÉS A HATÓSÁGRA. A közigazgatási bíróság teljes ülésén dr. Rakovszky Iván elnök megnyitó beszédében az adóerkölcsről tartott előadást. A törvény vigyázzon, hogy az állami kiadások a közvélemény követelésének megfelelő kereteken belül legyenek megszabva és az adózó polgárok teljesítőképesége ne legyen a kelletnél jobban igénybevéve. A pénzügyi hatóságokat is kötelezi az adóerkölcs épügy, mint az állampolgárokat. Hiba, hogy a pénzügyi hatóságokra nem kötelező a közigazgatási bíróság gyakorlata, hogy az önkormányzati elemek befolyása hiányos az adókereset hatóságoknál. Az adófizetőknek meeszenő adatszolgáltatási kötelezettségük van, a visszaélések ezen a téren igen súlyosak. Szaporítani kell a könyvvizsgálókat és a visszaéléseket szigorúban kell üldözni. A becslési eljárás bizonytalanságát az adókra vonatkozó igazolások benyújtásával lehet csökkenteni. Mindig kötelező az adók pontos fizetése, de különösen most, midőn a nemzet háborúban van és az ország határát és kultúráját védelmezi.

ELFOGOTT A SPANYOL RENDŐRSÉG EGY HIRHEDT KOMMUNISTA VEZÉRT. Madrid. (MTI) A NTL jelenti: A spanyol bünyügyi rendőrség a polgárháború kommunista gyilkosainak nyomozása során kézrekerítette Molina Miklós hirhiedt kommunistát, aki a vörös vezérkar titkos kémosztályának tagja volt és tömémenten gyilkosság és tolvajlás terheli lelkiismeretét.

Ujabb munkásvonat indult Franciaországhól Németországba. Párizsból jelentik: (MTI) A Német Távírtati Iroda jelenti: Kedden újabb három munkásvonat indult el Párizsból Németországba. Több más francia városból is indultak munkásvonatok Németország felé.

KORLÁTLAN MENNYISÉGBEN KAPHATÓ AZ ALUMINIUM FÉM-TUBUS. A Magyar Tudósító jelenti: A fogkrémek, vaselinek és egyéb krémek csomagolására használt öntubusok helyett alumínium tubusok kerültek forgalomba. Alumínium tubus teljesen pótolja az ónból készült tubust, csak valamivel könnyebben török, viszont korlátlan mennyiségben kapható.

IPAROSHIREK. A Nagyvárad és Vidéke Ipartestület Elnöksége tisztelettel értesíti tagjait, hogy folyó hó 17-én d. u. 5 órai kezdettel műsoros táncos egybekötött teadélután rendez, melyre szívesen látja az Ipartestület tagjait és barátait, annál is inkább, mivel ezen teadélután bevétel a Főméltóságú Asszony akciójára és a hadbavonult iparosok családtagjai felségélyezésére szolgál. Jegyek az Ipartestület pénztáránál a hivatalos órák alatt kaphatók.

TEMETÉS. Koszta Lászlóné, szül. Gacsay Pirokska életének 58-ik évében elhunyt. Temetése f. hó 14-én délután 2 órakor lesz a Berkovits Ferenc utca 46. számú gyász háztól. „Kegyelet-Társoly.”

ZENEKARI TAGOK FIGYELMÉBE. A Liszt Ferenc Zenekar január hó 15-én, pénteken este 8 órakor a Legényegylet zenetermében (Gr. Teleki Pál utca 9.) megkezdte a próbákat. Az ösezes tagok pontos megjelenését kérjük. Megfelelő készségű, kellő zenekari gyakorlattal rendelkező, olyan új tagok jelentkezését, akik szívügyüknek tekintik Nagyvárad keresztény zenekari kultúrájának kiépítését, nagyon szívesen fogadják az egyesület elnöksége.

Piszkos sakterhelyiség miatt elítélték a szombathelyi zsidó hitközség elnökét. A szombathelyi tisztiorvos feljelentést tett a városi kihágási bíróságnál a két zsidó hitközség elnöke ellen, mert a sakterhelyiséget piszkos elhanyagolt állapotban találta. Az ortodox és neolog hitközség elnöke is odakerült a kihágási bíró elé, mert az ortodoxok is a neologok helyiségében vágta, miután az ortodox metszőhelyiség nem felelt meg az építkezési követelményeknek. A kihágási büntetőbíró a két hitközség elnökét 400—400 pengő pénzbüntetésre ítélte. A hitközség elnökök fellebbezést jelentettek be az ítélet ellen.

Hirdessen a MagyarLapokban

RÖVIDESEN ÉLETBELEP ANGLIÁBAN A KENYÉRADAGOLÁS. Amsterdamból. (MTI) A NTL jelenti: Az angol hírszolgálat jelentése szerint Woolton angol közellátásügyi miniszter keddi nyilatkozatában közölte, hogy megette az intézkedéseket a kenyéradagolásra, amit szükség esetén rövidesen életbe léptet.

Pályázat az Alföld fejlesztését előmozdító irodalmi munkára. A Duna-Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara másodsor irta ki a pályázatot az Alföld fejlesztésére irányuló olyan pályamunka, vagy tevékenység jutalmazására, amely az Alföld, a tanyavilág, népi, termelési, kulturális, közgazdasági és közlekedési érdekeit mozdítja elő. A kitűzött díj egy 15000 pengős alapítvány kamata, amelyen kívül elismerő oklevéllel és plakettel jutalmaznak azokat a pályamunkákat, illetve tevékenységeket, amelyek az Alföld fejlesztésére, akár egy-egy vidék mezőgazdasági érdekeinek előbbre vitelére is döntő kihatásúnak minősülhetnek. A pályázatokat június 1-ig lehet benyújtani a kamarához. (Magy. Tud.)

GYŰLÉST TART A MAGYAR ÉLET PÁRTJA NAGYVÁRDI SZERVEZETE. Nagyvárad. Sajtát tud. A Magyar Élet Pártja nagyváradi szervezete folyó hó 15-én, pénteken este 7 órakor a párt Kazinczy utca 6. sz. helyiségében dr. Hlatky Endre főispán elnöke alatt nagyszabású értekezletet tart, melyre a párttagokat ez uton is meghívja az elnökség.

Bombay tartományt zavargások fenyegetik a kenyérhiány miatt. Staigomból jelentik: (MTI) A Stefani Iroda jelenti: Bombay tartományt kenyérhiány fenyegeti és emiatt zavargásoktól tartanak. A kormány elrendelte Pundjabban és Sindben a készletek lefoglalását, ami ellen különösen Sindben erősen tiltakoztak.

Bulgáriában nagy hófúvások akadályozzák a közlekedést. Szófiából jelentik: (MTI) A Stefani Iroda jelenti: Bulgáriában erős hideghullám van. Egyes vidékeken minusz 22 fok a hőmérséklet. A nagy hótömegek akadályozzák az országúti és vasúti közlekedést.

A MAGYAR LAPOK

Magyarországért küzd
Olvassátok!

SPORT

Nagyvárad atlétáinak 1942. évi eredményei

Előző két számunkban már beszámoltunk férfi atlétáink futó és ugró eredményeiről. Ma a férfiak különböző súlydobo eredményeit közöljük és a hölgyatléták teljesítményeiről számolunk be. Ezzel be is fejeztük az atlétikai eredmények közlését és reméljük, hogy a legközelebbi összesítéssük ismét meg fogja hozni a maga fejlődését és Nagyvárad atlétikája továbbra is megtartja felfelé ívelő irányzatát.

Súlydobás:

1. Janza Kálmán ES 13.11 cm.
2. Réz István Kolp.-Egyet. 12.04.
3. Krupka Károly NSE 11.09.
4. Majtényi NSE 10.87.
5. Kiss László ES 10.79.
6. Snakowszky Sándor 10.89.
7. Osztopányi János Kolp.-E. 10.62.
8. Gáll József NSE 10.34.
9. Pécsi István Nv. LE 9.94.
10. Tóth KISOK 9.81.
11. Ikládi ES 9.49.
12. Fabrik Nv. LE 9.28.
13. Molnár Nv. LE 9.28.
14. Szarvas ES 9.19.
15. Boros Nv. LE 9.17.
16. Kovács Ervin NSE KISOK 9.14.
17. Szilágyi KISOK 9.00.
18. Schiller Ha. Isk. 8.94.
19. Pitroff KISOK 8.84.
20. Bertóthy Lajos Nv. LE 8.77.
21. Vajna Ha. Isk. 8.70.

Gerelydobás:

1. Krupka Károly NSE 52.26.
2. Janza Kálmán ES 46.12.
3. Kiss László ES 45.00.
4. Szarvas ES 38.70.
5. Bacsó Nv. LE 36.30.
6. Snakowszky Sándor 35.94.

Diskoszdobás:

1. Majtényi NSE 38.33.
2. Krupka Károly NSE 36.33.
3. Kiss László ES 33.02.
4. Snakowszky Nv. LE 31.85.

Férfi ruhákat, használtakat legjobban árón vehet, eladhat

MOLNÁR

használt ruhák üzletében
Bémer-tér 1. (udvarban)
Hívásra házhoz járunk.

Tartási hozzájárulás jár a munkaszolgálatra behívott kereskedelmi alkalmazottaknak

A Magyar Tudósító jelenti: A kolozsvári Baross Szövetség illetékes helyhez fordult annak tisztázása érdekében, hogy a munkaszolgálatra behívott kereskedelmi alkalmazottaknak a személyi feltételek fennforgása esetén jár-e tartási hozzájárulás. A Baross Szövetség a következő felvilágosítást kapta:

A polgári peres és nem peres eljárásban, valamint a magánjogi kötelezettségek tárgyában a háború következtében, valamint a magánjogi kötelezettségek tárgyában a háború következtében szükségessé vált, kivételes szabályok megállapításáról szóló rendelet értelmében a rendkívüli fegyvergyakorlatra bevonult ipari és kereskedelmi alkalmazottak szolgálati viszonyairól és az eltartottaik részére járó tartási hozzájárulásról szóló miniszterelnöki rendelet a rendkívüli

5. Ikládi ES 31.39.
6. Lereknér Lóránd ES 30.50.
7. Csapó Lajos NSE KISOK 30.14.
8. Bacsó István Nv. LE 28.51.
9. Gáll József NSE KISOK 28.36.
10. Tóth KISOK 27.17.
11. Gyimesi NSE 26.99.
12. Kovács E. NSE KISOK 26.79.
13. Bertóthy Lajos Nv. LE 25.38.
14. Babrik József Nv. LE 25.31.

Kalapáscdobás:

1. Lerchner Lóránd ES 39.60.
2. Janza Kálmán ES 25.60.
3. Kiss László 25.22.
4. Babrik József Nv. LE 21.50.
5. Snakowszky Sándor Nv. LE 21.

NŐI SZÁMOK.

Női labdahajítás:

1. Kató KISOK 47.79.
2. Csák Ibolya KISOK 43.20.
3. Bárány Mária C. Csokor 43.
4. Máthé Erzsébet C. Csokor 42.30.
5. Biró Ilona C. Csokor 40.87.
6. Oláh Ida V. Csokor 40.30.
7. Oláh Irma ES 32.75.
8. Farkas Duci V. Csokor 30.40.

60 m. síkfutás.

1. Kulcsár KISOK 8.8.
2. Oláh Irma FS 8.8.
3. Nagy Irén V. Csokor 9.1.
4. Oláh Ida V. Csokor 9.1.
5. Csák Ilona KISOK 9.1.
6. Rozilovits KISOK 9.2.
7. Farkas Duci V. Csokor 9.2.
8. Csucsai KISOK 9.3.

9. Debreceni Irén C. Csokor 9.3.
10. Máthé Erzsébet C. Csokor 9.4.
11. Domjáné V. Csokor 9.5.
12. Biró Ilona C. Csokor 9.7.
13. Csiki Eszter 9.9.
14. Tóth Margit C. Csokor 10.
15. Csendom Julia C. Csokor 10.1.

100 m. síkfutás.

1. Nagy Irén V. Csokor 15.4 mp.
2. Oláh Ida V. Csokor 15.4.

Magasugrás.

1. Oláh Irma ES 148 cm.
2. Köveskuthy Alexandra K. 131.
3. Oláh Ida V. Csokor 131.
4. Szuhosky Eva KISOK 130.
5. Nagy Irén V. Csokor 130.
6. Tóth Margit V. Csokor 126.
7. Farkas Duci V. Csokor 125.
8. Vén Ildikó KISOK 125.
9. Bocsa Gizella C. Csokor 121.
10. Domjáné V. Csokor 120.
11. Csucsai KISOK 120.
12. Bach KISOK 120.
13. Sasszer KISOK 120.
14. Borbély Rózi C. Csokor 120.

Távolugrás.

1. Oláh Irma ES 4.64 cm.
2. Nagy Irén V. Csokor 4.22.
3. Juhász Anna V. Csokor 4.41.
4. Oláh Ida V. Csokor 4.19.
5. Csák Ilona KISOK 4.04.
6. Tóth Margit C. Csokor 3.80.
7. Máthé Erzsébet C. Csokor 3.76.
8. Farkas Magda V. Csokor 3.76.
9. Bocsa Gizella C. Csokor 3.70.
10. Biró Ilona C. Csokor 3.63.

Súlylökés.

1. Oláh Irma ES 9.02 m.
2. Oláh Ida V. Csokor 8.16.
3. Bárány Mária C. Csokor 7.
4. Iványi Lucia V. Csokor 6.58.
5. Farkas Magda V. Csokor 6.20.
6. Nagy Irén V. Csokor 6.18.

hívatásuk. Az 1943. év tehát minden egyesületben a szervezés jegyében kezdődik s reméljük, hogy megfelelő tömeggel a hátuk mögött a sporteredmények terén is mutatkozni fog a fejlődés, az erősödés.

RÁDIÓ

CSÜTÖRTÖK, JANUÁR 14. Budapest I.

- 5.40 Üzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 6.40 Ebresztő. Torna. Hírek. Közlemények. Reggeli zene.
- 10.15 Operettrészletek.
- 11.15 Koncz Mihály énekel.
- 11.40 Külföldi híradó.
- 12.10 Rádiózenekar.
- 12.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 14.00 Művészlemez.
- 15.20 Szórakoztató zene.
- 16.00 Simonffy Margit verseket mond.
- 17.00 Holéczy-együttes.
- 17.25A Földművelésügyi Minisztérium rádióelőadássorozata.
- 17.50 Sibelius: Finlandia — szimfónikus költemény.
- 17.25 Udvarhelyi diákok. Hangjáték.
- 19.05 Melle Béla-zenekar.
- 20.10 Erdélyi József verseiből előad: Ónody Akos.
- 20.25 A Magyarországi Famunkás Szövetség Dalkara.
- 20.50 Szabó István dr. beszél Werbőczyről.
- 21.10 Szalonötös.
- 22.10 Gáspár Lajos cigányzenekara
- 22.50 Szórakoztató zene.

Budapest II.

- 19.05 Francia nyelvtanítás.
- 19.30 Comensoli Mária zongorázik.
- 20.00 Közvetítés a Süketnémák intézetéből.
- 20.30 Táncczene

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

- Briliánsot, aranyat, ezüstöt veszek
Viktor ekezeréz, Rákóczi-ut 3. 356
- Aranyat, ezüstöt, briliánsot vásárol
Tarlján óras-ékszerész, Rákóczi-ut 8. 185
- Eladó 35 magasszárú gumihócsizma,
gyapjú pokróc. Balogh, Sztaroveszky-u.
18. délelőtt 2-ig. 653
- Eladók regények. Dr Baditz, Miskolc.
611

Állást keres

- Nyolc középszkolával irodai állást
keres fiatalember. Sztaroveszky-u. 14.
5-ik ajtó. 658

Hűlőlé

- Paragázzal poloskát, molyt, petét
mindenből felelősséggel irtja, Csutorás
Szigligeti-u 7. Telefon 14-21. 664

ZIPPZAR szakszerű javítása Jakab
műszerésznél, Kossuth-utca 5.

Kávéházakban és vendéglőkben kérje
a "MAGYAR LAPOK"-at.

KIADÓTULAJDONSÁG. SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. Y.

78. és felelősszerkesztő: Felelős kiadó:
Dr. Paál Árpád Dr. Scheffler Ferenc
Szent László-nyomda Rt.
Lászlóváros

Készült a Szent László-nyomda r. t.
Dezso-utca 5. szám.
kőrforgógépén, Nagyvárad, Szilágyi

Egy nappal eltolódott a MÁV TK vezetőszéki ülése

Sportkörökben nagy érdeklődéssel várják a MAV sportpályaügy rendezését

Mint már jelentettük a MÁV TK függő ügyeinek rendezésére városunkba érkezik dr Tóth Bertalan

MÁV főtanácsos, a vasutas sportügyek legfőbb vezetője. A jelzett 13-i időpont azonban — közbejött akadályok miatt egy nappal eltolódik, s így csak 14-én és 15-én zajlanak le a nagyfontosságú sportmegbeszélések.

Beszámolóink nyomán városzerte nagy érdeklődést vált ki az országos MÁV sportvezető ideérkezése s mindenki biztosra veszi, hogy a város vezetőivel tervezett tárgyalások alapján a MÁV sportter ügye is véglegesen rendeződik. Mert mint mondják, a város egyetemes sportja nyerne vele. ha a MÁV szinte korlátlan anyagi áldozatával megépülhet Váradon az első korszerű sporttelep.

Nagyszabású tagtoborzás indult meg az NMK-Törekvésben

A Törekvésnek a Nemzeti Munkaközpontba való beolvadásával nagyon megerősödött a régi jóhírnevű Töri. Az NMK-Törekvés vezetősége a téli szünet alatt sem tétlenkedett, hanem minden eszközt megragadott, hogy megfelelő tábor szervezzen csapatát mögé. Így nagyszabású tagtoborzási mozgalom indult, melyben a régi Törekvés tagok járnak elől, akik külön ígéretet tettek, hogy úgy, mint a múltban, a jövőben is kitartanak az egyesület mellett és új tagok beszerzéséről is gondoskodnak.

Sportmeghívottakat jelölt ki a vezetőség az egyes üzemekben is, akiknek szintén a szervezkedés lesz a fő-

fegyvergyakorlatra bevonult személyek és eltartottaik részére biztosított kedvezmények az 1942. év április hó 1. napjától kezdődő hatályal mindazokat a személyeket és eltartottaikat megilleti, akik a rendes két, illetve három évi tényleges szolgálatra bevonulás esetén kívül tényleges szolgálatot, vagy közérdekű munkaszolgálatot teljesítenek.

Tekintettel arra, hogy a zsidónak tekintendő személyek katonai szolgálata tárgyában kiadott rendelet értelmében ezeknek a személyeknek munkaszolgálat a honvédség kötelékében kisegítő szolgálatnak tekintendő és a tartási hozzájárulás egyéb feltételek fennforgása esetén az 1939. évi honvédelmi törvény értelmében zsidónak tekintendő személyek munkaszolgálatára behívott kereskedelmi alkalmazottak hozzátartozóinak jár.